

ارزیابی میزان رضایت دانش آموزان از نهایی شدن امتحانات خرداد (مطالعه موردی: مدرسه میثاق شهر قروه)

لیلا الماسی

لیسانس شیمی کاربردی، دانشگاه کردستان، دبیر آموزش و پرورش شهرستان قروه

فاطمه باقری

لیسانس الهیات، دانشگاه شاهد تهران، دبیر آموزش و پرورش شهرستان قروه

لاله آیینی

فوق لیسانس ریاضی، دانشگاه کردستان، دبیر آموزش و پرورش شهرستان قروه

زهرا باقری

لیسانس فلسفه، دانشگاه بین المللی قزوین، دبیر آموزش و پرورش شهرستان قروه

چکیده

نهایی شدن امتحانات خرداد در دوره متوسطه دوم با تأثیرات مثبت و منفی زیادی بر دانش آموزان همراه خواهد شد. با توجه به اینکه دانش آموزان از نظر وضعیت هوش، میزان تلاش، مدرسه و دبیران و غیره تفاوت های زیادی با هم دارند، بنابراین دانش آموزان نظرات مختلفی در مورد نهایی شدن امتحانات خرداد دارند. با توجه به اهمیت موضوع، در این پژوهش به ارزیابی می زان رضایت دانش آموزان مدرسه دخترانه میثاق شهر قروه از نهایی شدن امتحانات خرداد پرداخته شده است. در این پژوهش متناسب با اهداف مورد نظر، از روش های توصیفی-تحلیلی استفاده شده است. داده های تحقیق شامل اطلاعات حاصله از ۹۰ پرسشنامه است که در بین دانش آموزان دبیرستان دخترانه میثاق شهر قروه توزیع شده است. مهم ترین ابزارهای مورد استفاده در تحقیق شامل نرم افزار Expert Choice و SPSS بوده است. همچنین مدل مورد استفاده در تحقیق نیز مدل تحلیل سلسله مراتبی (AHP) بوده است. در این پژوهش ابتدا وضعیت رضایتمندی دانش آموزان از نهایی شدن امتحانات خرداد ارزیابی شده است و سپس به ارزیابی دلایل رضایت و یا عدم رضایت دانش آموزان پرداخته شده است. بر اساس نتایج حاصله، بیش از یک سوم دانش آموزان پایه دهم، کم تر از یک سوم دانش آموزان پایه یازدهم و حدود یک چهارم دانش آموزان پایه دوازدهم، موافق نهایی شدن امتحانات خرداد ماه هستند. همچنین نتایج این پژوهش نشان داده است که کسب نمره بر اساس میزان تلاش دانش آموزان و کاهش استرس و تأثیرات کنکور در ورود به دانشگاه مهم ترین دلایل رضایت دانش آموزان است و ایجاد استرس امتحان نهایی و کاهش نمرات و معدل دانش آموزان در امتحانات خرداد، مهم ترین دلایل نارضایتی دانش آموزان است.

واژگان کلیدی: دانش آموزان، امتحانات نهایی، AHP

مقدمه

گزینش دانش آموزان و شناسایی ملاک‌های دقیق و معتبر آن، از چالش‌های جدی نظام آموزش در جوامع است. با اینکه فرآیند گزینش دانش آموزان در جوامع مختلف، به شکل‌های متفاوتی صورت می‌پذیرد، اما در این میان سعی همه جوامع بر این است که سنجش دانش آموزان به بهترین شکل صورت گیرد. امتحانات نهایی مقطع متوسطه یکی از سرنوشت سازترین ابزارهای سنجش علمی دانش آموزان است. با توجه به اهمیت این امتحانات، انجام تحقیقات نظام‌مند در مورد کیفیت و قابلیت سؤالات آن‌ها در تفکیک داوطلبان ضروری است (فلسفی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۵). همچنین امتحان‌هایی که توسط نظام آموزشی برگزار می‌شود نقش مهمی در تصمیم‌گیری برای ارزیابی پیشرفت دانش آموزان و عملکرد تحصیلی آن‌ها دارد (مبارک‌آبادی و همکاران، ۱۴۰۱).

تا قبل از سال ۱۴۰۲، فقط امتحانات پایه دوازدهم نهایی بود ولی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲، امتحانات پایه دهم و یازدهم نیز به صورت نهایی برگزار خواهد شد. نهایی شدن امتحانات خرداد در دوره متوسطه دوم با تأثیرات مثبت و منفی زیادی بر دانش آموزان همراه خواهد شد. با توجه به اینکه دانش آموزان از نظر وضعیت هوش، میزان تلاش، مدرسه و دبیران و غیره تفاوت‌های زیادی با هم دارند، بنابراین دانش آموزان نظرات مختلفی در مورد نهایی شدن امتحانات خرداد دارند. با توجه به اهمیت موضوع، در این پژوهش به ارزیابی میزان رضایت دانش آموزان مدرسه دخترانه میثاق شهر قروه از نهایی شدن امتحانات خرداد پرداخته شده است.

روش تحقیق

در این پژوهش متناسب با اهداف مورد نظر، از روش‌های توصیفی-تحلیلی استفاده شده است. داده‌های تحقیق شامل اطلاعات حاصله از ۹۰ پرسشنامه است که در بین دانش آموزان دبیرستان دخترانه میثاق شهر قروه توزیع شده است. مهم‌ترین ابزارهای مورد استفاده در تحقیق شامل نرم‌افزار Expert Choice (به منظور اجرای منظور AHP) و SPSS (به منظور انجام محاسبات) بوده است. همچنین مدل مورد استفاده در تحقیق نیز مدل تحلیل سلسله مراتبی (AHP) بوده است. این تحقیق در چند مرحله انجام شده است که در ادامه به تشریح آن‌ها پرداخته شده است:

- **مرحله اول (تعیین جامعه آماری):** به منظور ارزیابی میزان رضایت دانش آموزان از نهایی شدن امتحانات خرداد، از هر پایه (دهم، یازدهم و دوازدهم) ۳۰ نفر و در مجموع ۹۰ نفر انتخاب شده است. انتخاب دانش آموزان به صورت طبقه‌بندی شده بوده است. یعنی ابتدا دانش آموزان هر پایه به ۳ گروه ضعیف، متوسط و قوی تقسیم شده است و سپس از هر طبقه به صورت تصادفی ۱۰ نفر انتخاب شده است.
- **مرحله دوم (ارزیابی میزان رضایت دانش آموزان از امتحانات نهایی):** در این مرحله به منظور ارزیابی میزان رضایت دانش آموزان از نهایی شدن امتحانات خرداد، از مقایس لیکرت استفاده شده است و میزان رضایت دانش آموزان از نهایی شدن امتحانات ارزیابی شده است.
- **مرحله سوم (شناسایی عوامل موثر در رضایت و یا عدم رضایت دانش آموزان از نهایی شدن امتحانات):** در این بخش به منظور شناسایی عوامل موثر در رضایت و یا عدم رضایت دانش آموزان از نهایی شدن امتحانات، ابتدا بر اساس مصاحبه‌ای که با دانش آموزان صورت گرفته است، دلایل (معیار) رضایت و یا عدم رضایت آن‌ها انتخاب شده است. پس از

تعیین معیارها (دلایل رضایت و یا عدم رضایت)، با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، به ارزیابی معیارها و شناسایی مهم ترین آن ها پرداخته شده است.

مدل تحلیل سلسله مراتبی (AHP): امروزه در بسیاری تصمیم گیری ها از مدل های تصمیم گیری چند معیاره استفاده می شود. در این میان تحلیل سلسله مراتبی به عنوان یک روش تصمیم گیری چند معیاره بیش از سایر روش ها در تصمیم گیری مورد استفاده قرار گرفته است که بر پایه سه اصل تجزیه، قضاوت مقایسه ای و ترکیب اولویت ها می باشد (مالچفسکی، ۱۳۹۰). مدل تحلیل سلسله مراتبی چه در واقعیت و چه در تئوری، در فرایند حل مشکلات راهبردی به کار گرفته می شود (تولگا^۱، ۲۰۰۴) و بیش تر از این نظر مهم است که زمینه ای را برای تحلیل و تبدیل مسائل پیچیده به سلسله مراتبی منطقی و ساده فراهم می آورد که برنامه ریز بتواند ارزیابی گزینه ها را با کمک معیارها و زیر معیارها به راحتی انجام دهد، همچنین مکان بررسی سازگاری در قضاوت ها را نیز فراهم آورد (زبردست، ۱۳۸۰).

بحث و نتایج

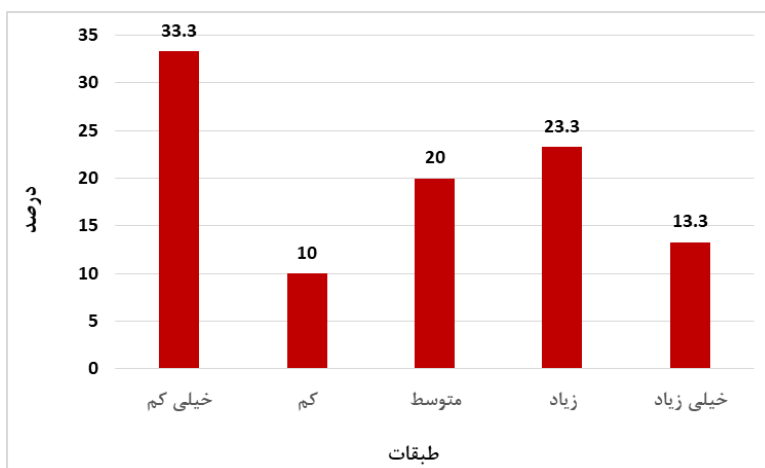
ارزیابی میزان رضایت دانش آموزان از امتحانات نهایی

در این بخش به منظور ارزیابی میزان رضایت دانش آموزان از امتحانات نهایی، وضعیت رضایت دانش آموزان به تفکیک پایه های مختلف ارزیابی شده است. برای این منظور از مقایس لیکرت استفاده شده است و میزان رضایت دانش آموزان در ۵ طیف خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد ارزیابی شده است.

-دانش آموزان پایه دهم: ارزیابی رضایت دانش آموزان پایه دهم بیانگر این است که ۴۳/۳ درصد از دانش آموزان رضایت کم و خیلی کمی از نهایی شدن امتحانات دارند. همچنین بر اساس نتایج حاصله، ۳۶/۶ درصد از دانش آموزان، رضایت زیاد و خیلی زیادی از نهایی شدن امتحانات دارند (جدول ۱ و شکل ۱). با توجه به نتایج حاصله، بیش از یک سوم دانش آموزان پایه دهم موافق نهایی شدن امتحانات خرداد هستند.

جدول ۱: وضعیت رضایت دانش آموزان پایه دهم از نهایی شدن امتحانات خرداد

ردیف	وضعیت رضایت	تعداد	درصد
۱	خیلی کم	۱۰	۳۳/۳
۲	کم	۳	۱۰
۳	متوسط	۶	۲۰
۴	زیاد	۷	۲۳/۳
۵	خیلی زیاد	۴	۱۳/۳

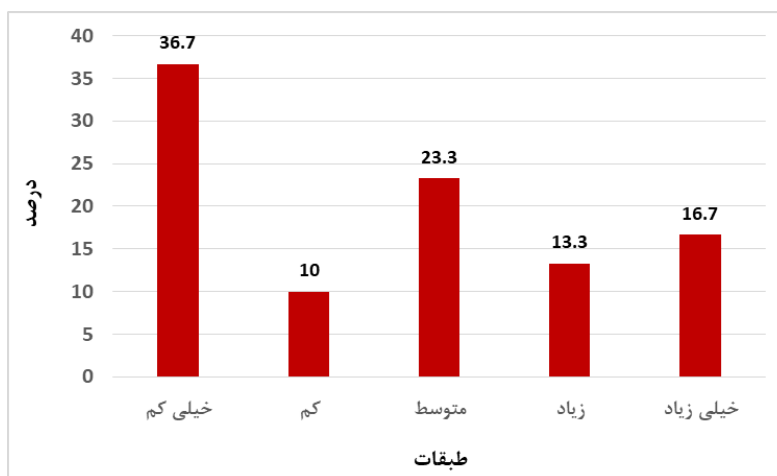

شکل ۱: نمودار وضعیت رضایت دانش آموزان پایه دهم از نهایی شدن امتحانات خرداد

–دانش آموزان پایه یازدهم: ارزیابی رضایت دانش آموزان پایه یازدهم بیانگر این است که ۴۶/۷ درصد از دانش آموزان رضایت کم و خیلی کمی از نهایی شدن امتحانات دارند. همچنین بر اساس نتایج حاصله، ۳۰ درصد از دانش آموزان، رضایت زیاد و خیلی زیادی از نهایی شدن امتحانات دارند (جدول ۲ و شکل ۲). با توجه به نتایج حاصله، کم تر از یک سوم دانش آموزان پایه یازدهم موافق نهایی شدن امتحانات خرداد هستند.

جدول ۲: وضعیت رضایت دانش آموزان پایه یازدهم از نهایی شدن امتحانات خرداد

ردیف	وضعیت رضایت	تعداد	درصد
۱	خیلی کم	۱۱	۳۶/۷
۲	کم	۳	۱۰
۳	متوسط	۷	۲۳/۳
۴	زیاد	۴	۱۳/۳
۵	خیلی زیاد	۵	۱۶/۷

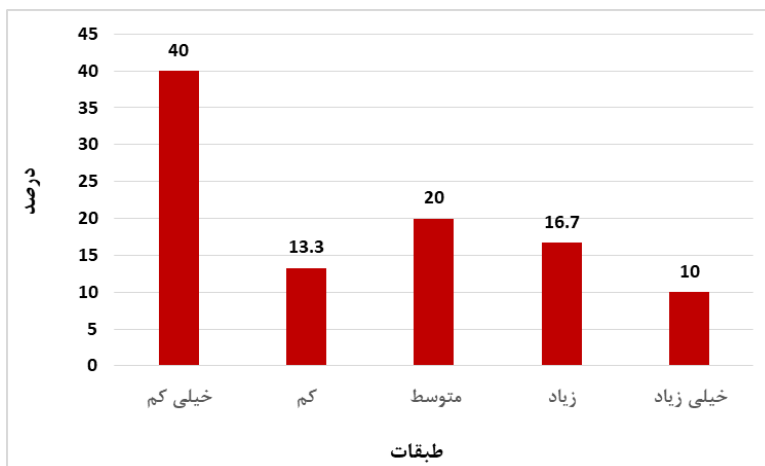

شکل ۲: نمودار وضعیت رضایت دانش آموزان پایه یازدهم از نهایی شدن امتحانات خرداد

–دانش آموزان پایه دوازدهم: ارزیابی رضایت دانش آموزان پایه دوازدهم بیانگر این است که ۵۳/۳ درصد از دانش آموزان رضایت کم و خیلی کمی از نهایی شدن امتحانات دارند. همچنین بر اساس نتایج حاصله، ۲۶/۷ درصد از دانش آموزان، رضایت زیاد و خیلی زیادی از نهایی شدن امتحانات دارند (جدول ۳ و شکل ۳). با توجه به نتایج حاصله، حدود یک چهارم دانش آموزان پایه دوازدهم موافق نهایی شدن امتحانات خرداد هستند.

جدول ۳: وضعیت رضایت دانش آموزان پایه دوازدهم از نهایی شدن امتحانات خرداد

ردیف	وضعیت رضایت	تعداد	درصد
۱	خیلی کم	۱۲	۴۰
۲	کم	۴	۱۳/۳
۳	متوسط	۶	۲۰
۴	زیاد	۵	۱۶/۷
۵	خیلی زیاد	۳	۱۰

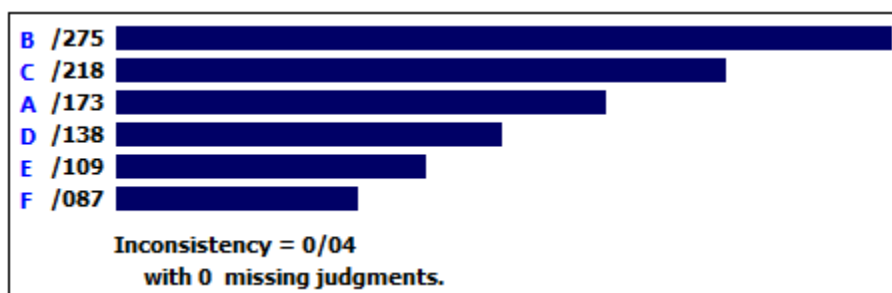
شکل ۳: نمودار وضعیت رضایت دانش آموزان پایه دوازدهم از نهایی شدن امتحانات خرداد

ارزیابی دلایل رضایت و یا عدم رضایت دانش آموزان از امتحانات نهایی

در این پژوهش با توجه به مصاحبه صورت گرفته با دانش آموزان، مهم ترین دلایل رضایت و یا عدم رضایت دانش آموزان از نهایی شدن امتحانات خرداد انتخاب شده است و سپس با استفاده از مدل AHP و به تفکیک هر پایه، میزان امتیاز هر کدام از این معیارها (دلایل رضایت و یا عدم رضایت) ارزیابی شده است. بر اساس نتایج حاصله، مهم ترین دلایل یا معیارهای رضایت و یا عدم رضایت دانش آموزان عبارتند از:

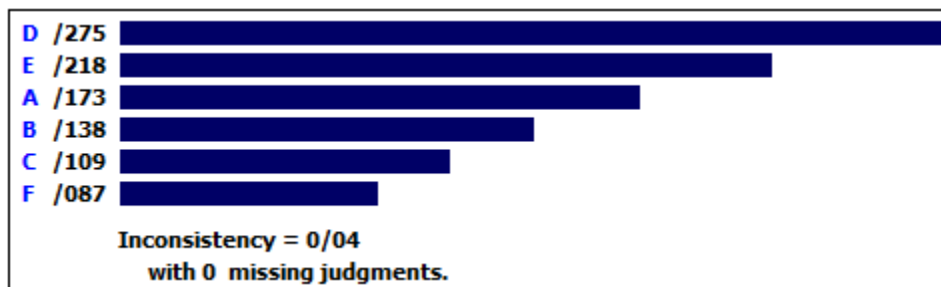
- کاهش استرس و تاثیرات کنکور در ورود به دانشگاه (A) (معیار رضایتمندی)
- کسب نمره بر اساس میزان تلاش دانش آموزان (B) (معیار رضایتمندی)
- افزایش انگیزه دانش آموزان و آمادگی بیش تر برای آزمون نهایی (C) (معیار رضایتمندی)
- ایجاد استرس امتحان نهایی در دانش آموزان (D) (معیار نارضایتی)
- کاهش نمرات و معدل دانش آموزان در امتحانات خرداد (E) (معیار نارضایتی)
- کاهش تمایل دانش آموزان در ورود به رشته های نظری (F) (معیار نارضایتی)

-دانش آموزان پایه دهم: نتایج مقایسه زوجی معیارها با استفاده از مدل تحلیل سلسله مراتبی (AHP) و نظرات دانش آموزان پایه دهم در شکل ۴ نشان داده شده است. بر اساس نتایج حاصله، در بین معیارهای مورد نظر، کسب نمره بر اساس میزان تلاش دانش آموزان (B) با امتیاز ۰/۲۷۵ دارای بالاترین امتیاز بوده است و به عنوان مهم ترین دلیل رضایت از نهایی شدن امتحانات معرفی شده است. همچنین در بین معیارهای عدم رضایت، ایجاد استرس امتحان نهایی در دانش آموزان (D) با امتیاز ۰/۱۳۸ دارای بالاترین امتیاز بوده است و به عنوان مهم ترین دلیل نارضایتی از نهایی شدن امتحانات معرفی شده است.

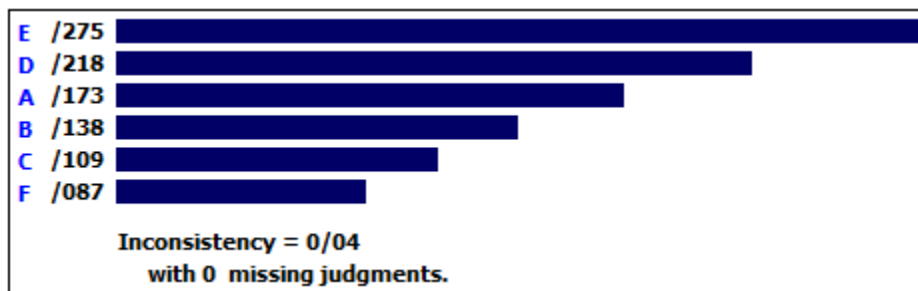
شکل ۴: نتایج مقایسه زوجی معیارها با استفاده از مدل AHP (پایه دهم)

-دانش‌آموزان پایه یازدهم: نتایج مقایسه زوجی معیارها با استفاده از مدل تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) و نظرات دانش‌آموزان پایه یازدهم در شکل ۵ نشان داده شده است. بر اساس نتایج حاصله، در بین معیارهای مورد نظر، ایجاد استرس امتحان نهایی در دانش‌آموزان (D) با امتیاز ۰/۲۷۵ دارای بالاترین امتیاز بوده است و به‌عنوان مهم‌ترین دلیل نارضایتی از نهایی شدن امتحانات معرفی شده است. همچنین در بین معیارهای رضایت‌مندی دانش‌آموزان، کاهش استرس و تأثیرات کنکور در ورود به دانشگاه (A) با امتیاز ۰/۱۷۳ دارای بالاترین امتیاز بوده است و به‌عنوان مهم‌ترین دلیل رضایت از نهایی شدن امتحانات معرفی شده است.

شکل ۵: نتایج مقایسه زوجی معیارها با استفاده از مدل AHP (پایه یازدهم)

-دانش‌آموزان پایه دوازدهم: نتایج مقایسه زوجی معیارها با استفاده از مدل تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) و نظرات دانش‌آموزان پایه دوازدهم در شکل ۶ نشان داده شده است. بر اساس نتایج حاصله، در بین معیارهای مورد نظر، کاهش نمرات و معدل دانش‌آموزان در امتحانات خرداد (E) با امتیاز ۰/۲۷۵ دارای بالاترین امتیاز بوده است و به‌عنوان مهم‌ترین دلیل نارضایتی از نهایی شدن امتحانات معرفی شده است. همچنین در بین معیارهای رضایت‌مندی دانش‌آموزان، کاهش استرس و تأثیرات کنکور در ورود به دانشگاه (A) با امتیاز ۰/۱۷۳ دارای بالاترین امتیاز بوده است و به‌عنوان مهم‌ترین دلیل رضایت از نهایی شدن امتحانات معرفی شده است.

شکل ۶: نتایج مقایسه زوجی معیارها با استفاده از مدل AHP (پایه دوازدهم)

نتیجه گیری

نهایی شدن امتحانات خرداد در دوره متوسطه دوم با تاثیرات مثبت و منفی زیادی بر دانش آموزان همراه خواهد شد. با توجه به اینکه دانش آموزان از نظر وضعیت هوش، میزان تلاش، مدرسه و دبیران و غیره تفاوت های زیادی با هم دارند، بنابراین دانش آموزان نظرات مختلفی در مورد نهایی شدن امتحانات خرداد دارند. در این پژوهش ابتدا میزان رضایت دانش آموزان مدرسه دخترانه میثاق شهر قروه در مورد نهایی شدن امتحانات خرداد به تفکیک هر پایه ارزیابی شده است. نتایج حاصله از این بخش نشان داده است که بیش از یک سوم دانش آموزان پایه دهم، کم تر از یک سوم دانش آموزان پایه یازدهم و حدود یک چهارم دانش آموزان پایه دوازدهم، موافق نهایی شدن امتحانات خرداد ماه هستند. مجموع نتایج این بخش نشان داده است که میزان رضایت دانش آموزان پایه دوازدهم، نسبت به دانش آموزان پایه دهم و یازدهم کم تر بوده است. همچنین در این بخش دلایل رضایت و یا عدم رضایت دانش آموزان از نهایی شدن امتحانات خرداد به تفکیک هر پایه ارزیابی شده است. بر اساس نظرات دانش آموزان پایه دهم، کسب نمره بر اساس میزان تلاش دانش آموزان با امتیاز ۰/۲۷۵ به عنوان مهم ترین دلیل رضایت و ایجاد استرس امتحان نهایی در دانش آموزان با امتیاز ۰/۱۳۸ به عنوان مهم ترین دلیل ناراضی از نهایی شدن امتحانات معرفی شده است. بر اساس نظرات دانش آموزان پایه یازدهم، ایجاد استرس امتحان نهایی در دانش آموزان با امتیاز ۰/۲۷۵ به عنوان مهم ترین دلیل ناراضی و کاهش استرس و تاثیرات کنکور در ورود به دانشگاه با امتیاز ۰/۱۷۳ به عنوان مهم ترین دلیل رضایت از نهایی شدن امتحانات معرفی شده است. بر اساس نظرات دانش آموزان پایه دوازدهم، کاهش نمرات و معدل دانش آموزان در امتحانات خرداد با امتیاز ۰/۲۷۵ به عنوان مهم ترین دلیل ناراضی و کاهش استرس و تاثیرات کنکور در ورود به دانشگاه با امتیاز ۰/۱۷۳ به عنوان مهم ترین دلیل رضایت از نهایی شدن امتحانات معرفی شده است.

منابع

- زبردست، اسفندیار. (۱۳۸۰). کاربرد فرایند تحلیل سلسله مراتبی در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای. هنرهای زیبا، ۱۰، ۲۱-۱۲.
- فلسفی‌نژاد، محمدرضا؛ فرخی، نورعلی؛ بهرامی. (۱۳۹۵). ویژگی‌های روان‌سنجی امتحانات نهایی سال سوم متوسطه و قابلیت آن‌ها در گزینش داوطلبان ورود به دوره‌های کارشناسی. اندازه‌گیری تربیتی، ۶ (۲۳)، ۴۵-۷۶.
- مالچفسکی، یاجک. (۱۳۹۰). سامانه اطلاعات جغرافیایی و تحلیل تصمیم چندمعیاری. ترجمه اکبر پرهیزکار و عطا غفاری، چاپ دوم، انتشارات سمت، تهران.
- مبارک‌آبادی، حسین؛ قبادی، سیدمحمد؛ طهماسبی‌زاده، زینب. (۱۴۰۱). بررسی مولفه اضطراب امتحان در دانش‌آموزان. دومین کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت، بندرعباس.
- Tolga, E., Demircan, L. & Kahraman, C. 2005. Operating system selection using fuzzy replacement analysis and analytic hierarchy process. Journal Production economics, 97.

Evaluation of students' satisfaction with the finalization of Khordad exams (Case study: Misagh School in Ghorveh city)

Abstract

The finalization of Khordad exams in the second secondary period will have many positive and negative effects on students. Considering that students have many differences in terms of intelligence, level of effort, school and teachers, etc., therefore students have different opinions about the finalization of June exams. Considering the importance of the topic, in this research, the satisfaction level of the students of Misagh Girls' School in Ghorveh city with the finalization of Khordad exams has been evaluated. In this research, descriptive-analytical methods have been used in accordance with the desired goals. The research data includes the information obtained from 90 questionnaires that were distributed among the students of Misagh Girls' High School in Ghorveh city. The most important tools used in the research include Expert Choice and SPSS software. Also, the model used in the research was Analytical Hierarchy Model (AHP). In this research, first, the students' satisfaction with the finalization of Khordad exams has been evaluated, and then the reasons for the students' satisfaction or lack of satisfaction have been evaluated. According to the results, more than a third of the tenth grade students, less than a third of the eleventh grade students, and about a quarter of the twelfth grade students agree with the finalization of Khordad exams. Also, the results of this research have shown that getting a grade based on the amount of effort students put in and reducing stress and the effects of the entrance exam on entering the university are the most important reasons for students' satisfaction, and the stress of the final exam and the reduction of students' grades and GPA in June exams are the most important reasons for students' dissatisfaction. Also, the results of this research have shown that getting a grade based on the amount of effort students put in and reducing stress and the effects of entrance exams on entering the university are the most important reasons for students' satisfaction, and creating stress in the final exam and reducing the score and average of students in exams Khordad is the most important reason for students' dissatisfaction.

Keywords: Students, Final exams, AHP